

JUDEA

Wargahng Agweed Yihr Yaa Judea

Rob Ke Nying Warga

Warga gihn agweed yihr yaa Judea ngo anaa aohr ke yihr teehng jo yiiho maa adaahd paahr caahn yi yiiho gih gen ke nying gihn abar nyoge maalo ke dhahl yihdh luub gen. Ngaa agweehdo cwihtny yaa nu ge aciihme yi yiiho gih gen, ke dhe yoohn rob kejea Jeacuu adiehr e naa gug ngaan acub Juoge loohngge yihr ngo ne nyoadho. Ngaa agweehdo ngo nyoadh nyepinye adahg maa adiehr yi gihn ni.

Jeacuu e naa Waahd Juog ne naang. Wuohdo maa adiehr ayoad bang wahn ke dhe yoohn giih bahng e aguume. Jeacuu wiihe ne maalo keew agamloohngjuog giih arub nyoge ke nying gen yi kitaab gih anweehd acoon, bang gihn ngo beehda waahd Juog. Wiihe ne maalo thiw yihr wuohdjuog kedea Moaje ke ngude.

Ngo anyoadh Juoge kejea Jeacuu beehda ngad lam giih kweehr ne naang kedea wiihe ne maalo yihr yaa lam giih nii kitaab anweehd acoon.

Ngaa maa ayiiho lwahg oogo yaa adhemuohm, maa lwahr kedea thoo kaa dhe yoohn Jeacuu. Jeacuu, e beehda Ruohdh yaa lam, e ne boadh wahy maa adiehr. Boadh wahy gihn cube be room ke mar kwaj Juog gih yaa Judea ge na yug giih kweehr e laahy ge ne nahg piny.

Ngaa agweehdo nying jo yiiho akwaye umag gene yiiho gih gen teeg. Nying gen akwaye kaa dhe yoohn ucaale gih nyoge me ngahj maa anaa amag yiiho gih gen yi Dhaahr Yijarael. Nying ge akwaye tiehd ne bar maalo ke yiiho gih gen uwahdhe guge e nying gen naa bang Jeacuu. Cwihtny gen aciihme yi guum giih bahng ge rom pahdh wudh gen. Ngo arubo yi gug warga ke nying cohg lubo kedea toohn nyoge.

Kaa Acaan Luube

Lum umodho gih Jeacuu ngaa acub Juoge loohngge yihr ngo ne nyoadho 1:1-3
Ka ne wiih Jeacuu maalo yihr wuohdjuog 1:4-2:18
Ka ne wiih Jeacuu maalo yihr Moaje kedea Jocwa 3:1-4:13
Ka ne wiih Jeacuu maalo yihr yaa lam 4:14-7:28
Ka ne wiih Jeacuu maalo yihr doohr gih anweehd 8:1-9:28
Ka ne wiih Jeacuu maalo yi giih kweehr 10:1-39
Ka nahg yiihe lum umodho 11:1-12:29
Gug puohny kedea gug luube 13:1-25

1 Wu jo wan ge ayiih lum Juog! Ngo beehda gihn me ngahj. Coon Juog na urubo yihr yaa agamloohngjuog ne rob yihr ge kuowo. Noono ubeehn yaa agamloohngjuoge urob gene giih daahd Juoge ke robo yihr nyoge ke dhog yiehdhe me thoohdh. ² Abea awaahn ni, naa adaahd Juoge ngo urobe gug loohngge giie e dhaano aohre. Ngaan nu cuohn e Waahd Juog. Waahd Juog e naa akwany Juoge ne cub yihdh giie kedea umeehge ngo cag maalo ge ke piny. ³ Bang gihn Waahd Juog tee mare room kaa mar Juog, e naa gihn beehn nyepinye uwuor gene leebe kedea ubeehd gene kaa dhe yoohn beehd acub Juoge yihr gen. Waahd Juog gihn acielo ni, e naa agwiir doohr kiin Juog ke won. Doohr ayuge kiino naa anahge ne gih remo me luog won beere dhe yoohn ci Paar Juog ke yoado. Naa athume ke tiihy gihn acub Juoge yihre, e ngo ado Paar Juog kaa alore yea ucube wiih koom ruohdh ukwiihy Juog.

Jeacuu Wiihe Ne Maalo Rog Wuohdjuog

⁴ Waahd Juog wiihe ne maalo yihr wuohdjuog bang gihn nying waahdo, e acub Juoge yihre, be room ke nying man cuohn ne ngad wuohdo. Nying waahdo yihre ne leej me duohng yihr man cuohn ne wuohdo. ⁵ Coon, Juog yaay me duohng anaa ayuge ne cub alaam kwaar yihr ngaa me duohng me mag paajo ke nyinge. Wuohdjuog ge anudo thiw. Kob Juoge yihr ngaan ucube alaam kwaar yihr ngo kea,

“Me neehn cahng tih yih naa ngaan ngahya
naa acuba yaa alaam kwaar ne mag yaa upiny ke nyinga.

A daahd nyoge cang unghy gene ngo
kejea giih tiihy ge beehda giih aroba yihri.”

Ea yi lum nu acaadhu beer, ne wuohdjuog maa arub Juoge yihre kejea alaam kwaar acube yihr ngo ne mag yaa upiny ne? Bekihde! Juog kuu akuong rob wa gihn nu! ⁶ Gihn arob Juoge cahng acube alaamo anaa agweed yi kitaab. Akob Juoge kea,

“Kihd gihn akob naa wuohnjuog wuore ngaa acuba alaam kwaar yihre
bang gihn beehda ngaa me duohng nyume.”

⁷ Gihn arob Juoge ke nying wuohdjuog agweed yi kitaab Juog. Arob Juoge kea,
“Wuohdjuog ge acaga ne wuor an kedea beere ge laara kaa oohro.”

⁸ Abea maa arob Juoge ke nying Waahd Juog ngo agweed thiw yi kitaab. Akob Juoge kea,
“Gihn me kahl alaamo oogo yi ngahyi tooro

kedea yih beehda ngaa me nyoge ngahyi kaa maa beer mee.

⁹ Yih ngaa maa abiohgrwaal.

Ngaa me nhyaar tiihy gihn me beer

kedea me maan tiihy gihn me raaj.
 Ke nying gihn nahgi ngaa maa abiohgrwaal
 e naa gihn akwanya yihn ucuba alaamo yihri ne mag yaa upiny ke nyinga.
 Cahng akwanya yihn yaa wuohdjuog cwihny gen amihno cang
 kedea upuoj gene yihn keraahyo.”
¹⁰ Anaa agweed yi kitaab kejea
 Juog arubo yih Ruohdh alaamo thiw kea,
 “Anahg yihn naa acag maalo ge ke piny umodho coon.
^{11–12} Cahng gug piny, maalo ge ke piny
 ge utooro unahge yihn nuu udoohng,
 bang gihn gihn muu ujug yihn utooro.”
¹³ Juog anaa akuong rob cahng acielo yih ruohnjuog neehn maa anaa arube yih Waahd Juog kea,
 “Piihi ukwiihya kan wihi koom ruohdh uwahdhe ka utaaya yaa mahni?”
¹⁴ Bekihde! Juog kuu arubo wa gihn nu yih ruohnjuog. Bang gihn wuohdjuog ge ne oohr bang yaa daahd Juog
 uboadhe wahy gen.

Dhe Yoohn Boadh Wahy Beehda Jeacuu Waahd Juog

2¹ Nea kare e wudho dhiilo kaa cub piny awaahn ni ne lihng luub ateed yihro, beere wo be cidh ke dhe yooh me raaj.
² Ngo ngahy nyoge kejea ngaa be tiihyo ke loohng Moaje e ngaan nu kihm jo doonge kihmo ke gihn me raaj. ³ Wa
 gihn nu thiw e wo ukimh ke gihn me raaj nea lum arob ke nying boadh wahy adhaahro. Jeacuu anaa arubo ke nying
 boadh wahy kedea udog yaa alihng ngo bange ngo ke bero yihro. ⁴ Juog, ne nyoadh ngo kejea yaa alihng giih arob
 Jeacuu ge rob adiehr, e yaa nu ge ameehge yug giih me gaahy nyoge. Thiw ne nyoadh ngo kejea yaa arob giih alihng
 gene bang Jeacuu ge rob adiehr, e Juog, tee Wahy Juog ameehge yoado yih gen beere yihdh giih arob Jeacuu ge
 kwaan gene kwaan beer mee.

Beehda Dhaano E Naa Abeehn Jeacuu Ne Boadh Ngo

⁵ Awaahn ni cwihnya ne rob yihru ke nying upiny gihn ubeedo cahng moogo. Yaa unahg ruohdh alaam kwaar upiny nu
 ge buu unahg ge wuohdjuog. ⁶ Bang gihn ngo agweed yi kitaab Wahy Apoong Juog kejea unahg dhaano utaahngo e
 nuu unahg ruohdh alaam kwaar. Kaa agweede kii ngo e man,

“Juog Ruohdh yih beer ke wan.

Wa anhyaari ne cohg keehd me toor gih nying wane.

⁷ Wihi piny beed wane awaahn ni,

wuohdjuog ge acagi

kedea unahge teeg gen e ne duohng rih mar wan.

Abea wa acahgi ke cwaahngo naa amoari wudh wan,

⁸ bang gihn ayugi wan ne ruohdh nyepinye cang

upiny gihn ubeed wane cahng moogo.”

Jo paar wan! A daahd udeadu yi lum ni agweed. Ge anaa akoohb Juoge kejea nahgo ruohdh nyepinye cang, Juog
 adaahd ngo ubeehn giih nyepinye cang ulihng gene lumo. Yaage! Wudhu paru paro kejea cahng uyug Juoge won ne
 ruohdh alaam kwaar ka moogo e Juog giih mooge ge ukoye oogo utoor gene yi ruohdh gihro? Bekihde! Abea me neehn
 awaahn kan, wo padh ruohdhe bang gihn alaam kwaar poohd kuu acub yihro. ⁹ Abea keehd me poohde e alaam kwaar
 kuu acub yihro, e Juog abar maalo ke gwiihro gihre neehn kaa aniido ngo rih Jeacuu. Jeacuu, ge anaa abeehde upiny, e
 ngo anahg dhaano now me wuohnjuog duohng yihre. Abea awaahn ni batien kaa acahre e Jeacuu wihe amoar Juoge
 ucube alaam kwaar yih ngo ne ngaa mag wihi piny ke nyinge. Alaamo acub Juoge yihre bang gihn ngo abeehn upiny
 kaa ayoad raahm kuohm kedea uthowe ke nyingo wa kaa adaahd Juoge ngo. Awaahn ngo acub Juoge wihi koom
 ukwiihye.

¹⁰ Juog ge acage giih nyepinye cang kedea ge e ne muodh gen adaahd dhe yooh me cidho ne beehdo keehde Paare
 ge amiihr. Ke nying gihn nu e naa abeehn Juoge umeehge Jeacuu yoad raahm kuohm ne waad awiidh ne kedh yaa
 ayoad boadh wahy Paar Juog. ¹¹ Beehda Jeacuu e ne meehg won nhyaaro yih Juog. Gihn nu rome kaa tiihyo yihro,
 bang gihn ree ayuge uroome ke won ge acag Juoge. E naa gihn cuohne won ne wuud men bang gihn, athiir muon, wo
 beehda wuud men. Ngo ngahyo kejea ngaa acub Juoge alaamo yihre wo cuohne e ge wuud men bang gihn gihn anaa
 ateede, ge anaa amihni cwihnye, ngo agweed yi kitaab Wahy Apoong Juog. ¹² Agweed kejea ngaa acub Juoge alaamo
 yihre cwihnye med ge cuohne won ne ci ne wuor Juog. E naa ka ngahyo ngo noono kejea Jeacuu wo cuohne e ge wuud
 men. ¹³ Agweed thiw kejea ngaa acub Juoge alaamo yihre akoohbo kejea ngo ubeehdo tiehd ke wuud men ge beehda
 nyethea Juog.

¹⁴ Nyethea Juog ge robe, ge beehda nyoge maa anyuol ke dhaano utaahnge. Jeacuu uroome ke yaa nu. Adoohng ne
 dhaano utaahngo beere nea ngo uthoo e dhe yooh yoade yoado me taaye atiihb ukeehg. ¹⁵ Jeacuu abeehno beere
 e naa ngaa meehg won, ge wuud men, cahro batien thoo. Wo meehg cahro kaa dhe yoohn kaa anaa acahre naa
 athowe. Ngo ngahyo kejea wo beehda nyoge maa agweed yi thoo bang gihn atiihb ukeehg e ne meehg won tudo yi
 thoo. E naa gihn ubeehdo e wo utudo yi thoo. ¹⁶ Kuu aniido! Jeacuu abeehn ne boadh won ge ayiiho lum Juog neehn
 Abrahm! Kuu abeehn ne boadh wuohdjuog! ¹⁷ Adiehr muon ngo abeehn ne boadh won ke nying gihn nu e naa
 adoohnge ne dhaano uroome ke won ge wuud men. Jeacuu yea angeer naa aniide ngoohng nyingo. Kaano e naa

adoohnge ne Ngaa duohng yaa lam yihr Juog ke nyingo beere anyoohne giiho ge wii Juoge ke piny. ¹⁸ Ngo ngahyo kejea Jeacuu yihre ne tee me cube yihro me meehg won kweer ke yug giih anyoohne. Ne cohg giih meehg won pahdh yihdh giih anyoohne ge ngahye bang gihn e ke ngude kwaad giih nu ge anaa ayoad.

Jeacuu Wiihe Ne Maalo Yihr Moaje

3 ¹ Nea neehn maano e kea paru wudhu yaage, wu ge beeye e akwany Juoge ne joe. A daahd uparu wudhu ke nying Jeacuu Kriihjto ngaa aohr Juoge ne ngaa kony won yi yiiho gihro ne kedh won paar Juog. ² Jeacuu atiihyo yihr Juog ngaa akwany ngo ke cwihnye acielo, neehn tiihy atiihy Moaje ke cwihnye acielo naa akwany Juoge ngo ne lwahg yaa Yijarael oogo Micih. ³⁻⁴ Gahng ke tien paajo me kuu athubo rih dhaano kedea gahng ke gihn me kuu athubo rih Juog. Ngaa athub dhe wod wiihe e ne nyinge wiihj kiin yaa dhe wod nu cang, wa gihn nu thiow, e nying Jeacuu awiihj ukaale wiih Moaje. ⁵ Moaje atiihyo ke cwihnye acielo nyum Juog ne lwahg yaa Yijarael oogo Micih. Bang gihn Moaje atiihyo ke cwihnye acielo ne lwahg yaa Yijarael, e naa gihn bahng Juog cwihnye kuu adiiw rih ngo kedea Moaje, e naa ngaan na rob ciig na beehn Juoge ne robo yihr nyoge. Abea keehd maano, e ngo anahg ngaa maa anaa akwany Juoge now yi tiihj. ⁶ Abea Jeacuu Ngad Boadh nyoge kuu ake kwanyo yi tiihj bang gihn beehda Waahd Juog. Juog cwihnye diiw ree ke ne diih, abea en ne wiihe ne paajo ngaa athub dhe wode ree? Wo beehda yaa dhe wod paan nu. Abea gihn nud, dhe yoohn gaahno gihro maa tee cwihnyo ge ne meehg Juog nweehd ke won unahgo yaa dhe wod nu.

Yiiho Lum Jeacuu Uyoado Laahw Wihj

⁷⁻⁸ Wa kaano anahg Jeacuu e ne wiihe ne paajo nu, e naa gihn arob Wahy Juoge ngo kea,
 “Nea duone alihngu awaahn ni e urubo,
 e wudhu keá ciehgu ukweeru ke lihng lum Juog neehn mar ge kuowu
 ge cwihny gen anaa abeehn ne daag
 ugoohg gene ke guum giih anaa atum Juoge gen
 yi waahdh anaa aay gene Micih.
 Noono ge anaa akweer ke lum Juog.”

⁹ Thiow Juog arubo kea,
 “Ge kuowu naa acoon
 keehd maa anaa aniid gene kuny gihn anaa akonya gen ke run jiehariow,
 e poohd dahng e ge akweer ke luma.

¹⁰ En naa gihn arahny cwihnya rog gen
 noono ungeya wiiha oogo
 kejea ge beehda nyoge me wudh gen teeg,
 maa akweer ke lihng luma.

¹¹ Noono e cwihnya anaa arahnyo keraahyo
 ungweela ngo piny yihr gen
 kejea bekidh ngaa muu ucuba laahw wihj yihre.”

¹² Jo paar wan, cubu wudhu piny beer mee, beere gahng ke dhaano kiinu me doohng ne ngaa me raaj ukweere ke yiih lum Juog ke cwihnye acielo, caahn e dhe yoohn Paar Juog urwaahnyo yihre. ¹³ Nea wu daahd ngo ubahng dhaano kiinu be pahdh yi utum ukweere ke yiih lum Juog, e kea nahgu nyoge me kony rogu ke nying nihn uyoadu giih kwaan yi kitaab Juog. ¹⁴ Wo unweehd tiehd keehd Ngad Boadh nyoge nea wo ubeehdo beer mee ke yiiho yi cwihnyo wa kaa anaa umodho e adoohngo ne jo yiiho. ¹⁵ Ngo agweed yi kitaab Juog naa,
 “Nea duon Juog alihngu awaahn ni,
 e wudhu keá ciehgu
 wa kwaad gihn anaa ayug ge kuowu coon
 naa akweer ke yiih lum Juog.”

¹⁶ Nea maru, anahg yaa kee ge naa anaa aciehg wudh gen ukweer gene ke lihng lum Juog? Yaa nu beehda yaa Yijarael giih anaa alwahg Moaje oogo ke yoohn Micih. ¹⁷ E thiow, Juog cwihnye anaa abeehn ne rahnyo ke rog yaa weehne yihdh run nu jiehariow? Cwihnye anaa arahnyo ke rog yaa anaa atiihy anyoohne ubeehn gene ne thoo cang yi ukang. ¹⁸ Dahng e naa akuohng Juoge ree kea, “Laahw wihj gihn naa cubo yihr gen buu uahg gene ke yoado.” Juog anaa arubo kaa nying jo kee? Juog anaa arubo kaa nying yaa aciehg wudh gen ukweer gene ke lume. ¹⁹ Wa kaano aniiido ngo laahw wihj gihn cub Juoge kuu ayoad gene bang gihn wudh gen aciehg gene ukweer gene ke Juog.

4 ¹ Nea neehn maano e kare nud yihro uyoado laahw wihj gihn anaa ateed Juoge kejea ngo ucube. Ke nying gihn nu keá cubo wudho piny utoor ngaa me daar ke laahw wihj. ² Ciig Beer anaa apuohny yihr yaa Moaje wa kaa apuohny yihro, abea keehd maano e gihn me beer maa ayoad gene ke nying puohny nu tooro, bang gihn giih apuohny ge kuu ayiih gene naa ather. ³ Abea wo ge ayiiho, laahw wihj gihn ateed Juoge ngo uyoado, neehn kaa ateede ngo kea,
 “Cwihnya anaa arahnyo ukuohnga riha
 kejea laahw wihj gihn ateeda kejea ucuba yihr gen,
 ngo buu uyoad gene.
 Ngo buu uyoad gene
 bang gihn giih apuohny yihr gen kuu ayiih gene.”

Lum ni arob Juoge batien kaa anaa athume ke cag giih nyepinye. ⁴ Gihn nu, beehde ngo agweed yi kitaab Juog, kejea Juog wiihe anaa adoohng laahw yi beriown nihn naa athume ke cag nyepinye. ⁵ Laahw wihj thiow nyoge anaa agweehdo ke nyinge neehn kaa ateeda ngo umodho kaa,

“Laahw wihj gihn ateeda kejea ucuba yihr gen,
ngo buu uyoada gene.”

⁶Yaa alihng Ciig Beer umodho, laahw wihj kuu anaa ayoada gene bang gihn giih apuohny yihr gen kuu ayiih gene. Abea awaahn ni unud ke nyoge muu uyiih Ciig Beer ubeehn Juoge umeehge gen yoad laahw wihj. ⁷Gihn nyoadh ngo kejea Juog laahw wihj ucube yihr nyoge mooge, beehda gihn poohde e maahny bango uwahnhe cahng tihn. Juog Deabid anaa ameehge rob coon, neehn kaa ateeda umodho kejea ngo agweed yi kitaab Juog naa,

“Nea duon Juog lihngu lihngo me neehn tihn noon ni,
e wudhu keá cieghu ukweeru ke lume.”

⁸Nea Jocwa laahw wihj gihn ateed Juoge nea cubo e gihn e beehn Juoge uwiie won uwahdhe cahng tihn e maahny bango now? ⁹Nea neehn maano, e Juog yaa ayiih lume laahw wihj poohd uyoada gene, wa kaa anaa abeehn Juoge ne yoad laahw wihj yi beriown nihn batien kaa acage nyepinye. ¹⁰Kwaad ngaa yoad laahw wihj gihn ateed Juoge, e ngaan nu tiihj me ne yihre keehdo tooro wa kaa anaa adoohng wih Juoge laahw batien cag nyepinye. ¹¹Kea noono arumo dhiilo cwihnyo ke deedo beere wo be daar ke laahw wihj.

¹²Lum Juog umono ke rih dhaano umore kuohm ngo cang ne ngey kaa ayiih dhaane lum Juog kii ngo, wale ka beehde e lum Juog tooro yi cwihnye. ¹³Gihn me rome ke kano yihr Juog tooro. Kwaad giih acage cang upiny ge uneehno yihre ne dahr. Noono, e kwaad gihn tiihyo ne dug dhiilo kaa nyoadho yihre.

Jeacuu Ngaa Duohng Gihro Ne Paar Maalo

¹⁴Wa maano, e yiiho naa ayoado dhiilo kaa maa beer mee, bang gihn Jeacuu Ruohdh e naa Ngaa Duohng yaa lam gihro nyum Juog. Ngo amoon wong maalo bang Juog ne kway Juog ke nyingo. ¹⁵Ngahyo kejea ngaa duohng gihro kare tooro ubahng yea be ngeer ke nying gihn be cuungo ke pahdh yihdh giih anyoohne. Adiehr ngaa duohng anaa akuong atiihb ukeehge ke tumo kea e dwaahng ngo neehn man dwaahng nyoge, abea ngo agoohg utoor awuohj maa atiihye. ¹⁶Noono, wudhu keá laahy ne cidho bang Jeacuu, ge Ngaa Duohng ne kway muuny Juog bange. Bang gihn Jeacuu e naa ngaan muoj won ke muuny Juog wa ka daahdo.

5¹Juog beehde kwaad ngaa duohng yaa lam giih kweehr kwahnye oogo ke kiin nyoge ne tiihj yihr Juog ke nying paajo. Giih kweehr nahge ke piny ne waaj Juog uwiie anyoohne giih nyoge piny yihr gen. ²Ngaa duohng, bang gihn ge nahge dhaano, e ngo pahdh yihdh anyoohne thiw wa mar nyoge maa now. Abea keehd maano e nyoge mooge me kwihj nyepinye kedea maa apahdh yihdh anyoohne, cwihny gen rome kaa ciihmo ucohg gen udoohng gene ne nyoge me beeye. ³Ngaa duohng dhiile giih kweehr ke nah piny, padh ke nying anyoohne giih nyoge cog abea ke nying anyoohne muue thiw.

⁴Bahng ngaa me teed ngo kea, “Wiiha atihnga maalo uyuga riha ne ngaa duohng.” Abea Juog e keede e ne rom dhaano kwanyo ne ngaa duohng, wa kaa anaa akwanye Aaron coon. ⁵Ree anaa ayuge yihr Ngad Boadh nyoge neehn gihn ni thiw. Ngad Boadh nyoge wiihe keá naa atihng maalo urube kea,

“Riha uyuga ne Ngaa Duohng.”

Abea anahg Juog e naa ateed ngo yihre kedea ugweede yi kitaab Juog ke nying Ngad Boadh nyoge naa,

“Yih beehda waahda kedea me neehn cahng tihn a beehda Wuru.”

⁶Juog arubo thiw ka moogo yi kitaab Juog kea,

“Yih unahg Ngaa Duohng wa kaa anahg Melkiiideg ngaa duohng yaa lam.”

Abea tiihyi, e nahgi Ngaa Duohng, guge utooro.

⁷Kaa anaa abeehd Jeacuu wih piny kan, e ngo anaa akwahyo ke cwihnye cang e duone atihng maalo yihr Juog bang umeehge ngo cahro nea ngo uthoo. Ke nying gihn nu akwahye yihr Juog ke gaahno yi cwihnye kedea e lum arob Juoge e naa adaahde ke tiihyo, e naa gihn abeehn Juoge ulihng kwaj gih Jeacuu. ⁸Keehd maa anahg Jeacuu Waahd Juog, e ka wuor Juog kii ngo abeehne ne ngahyo kaa dhe yoohn raahm kuohm naa ayoade. ⁹Naa athum Jeacuu cang ke yug tiihy anaa tiihye wih piny utoor gihn moogo me tiihye, e nyoge cang ge adoohng e dhe yoohn boadh wahy yoad gene kaa nyinge. ¹⁰Maa arub Juog Ruohdhe yihre kea, “Yih naa Ngaa Duohng yaa lam wa mar Melkiiideg.”

¹¹Yihra ne luube me thoohdh me daahda ke gweedo ke nying ka nahg Jeacuu Ngaa Duohng yaa lam wa mar Melkiiideg. Abea dhe yooh me beer me roma gen ke teedo yihru kaa yoado bang gihn gihn rob lum yea be laaru ke deedo. ¹²Awaahn ni, wu anaa awahdh ka me romu nyoge mooge ke puohnyo. Abea ne kee e wu poohd daahd nyoge me puohny wun ke giih umodho e rubo ke nying lum Juog. Wu uroomo wa nyethen me dhoohdho me ge poohd be cahmo ke cam yaa doonge. ¹³Wu uroomo wa nyepelaal e dhoohdho e kwihj keew giih me beeye kedea giih me reje.

¹⁴Nahgu nyoge me doonge ge rom keew giih me beeye kedea giih me reje ke ngahyo.

6¹Kea noono logo giih umodho ge anaa apuohny yihro ke nying lum Juog ngahdho bang gihn ge giih me ngahyo. Baro maalo ne dead yi lum Juog ge nyaahn ge rob ngo kejea Ngad Boadh nyoge akwany ne Ngaa Duohng yaa lam. Wo keá do yi muudh abeedo e lum Juog kuu ayoado. Kare tooro uriiho kaa duohr anyoohne giiho, noono e lum Juog yiiho kaa nying gihn abaadh yihdho. ²Cwihnyo tooro bange unahge ke muoj wihj maa muuny Juog kedea cahro batien thoo kedea cahng ukihm Juog ge ne cahg ke bero ne puohnyo yihro cog. ³Nea beehda gihn maa anhyaar Juoge, e wo ubar maalo ne dead yi lum Juog ge rob ngo kejea Jeacuu akwany ne Ngaa Duohng yaa lam.

⁴Baro maalo ke dead yi lum Juog bang gihn nud ke gihn me raaj me yoad won wa mar yaa apaahr oogo rih Juog. Yaaj mooge kiino ge upaahr oogo rih Juog ukweer gene ke lum Juog, keehd maa anaa ayahb wudh gene uyiih gene ke lum Juog kedea unahy gene giih beeye ge yoad bang Juog, maa ukony Wahy Juoge gen. ⁵Yaaj anudo me cwihny gen

4:7 3:7-8 4:10 4:4 4:12 Jon 12:48; Epi 6:17; 1Pii 1:23; Any 1:16 4:14 5:8; 8:1; Ngaa Duohng yaa lam: 2:17-18; 3:1; 5:1, 4-6; 7:24-28; 8:3; 9:7, 11 4:15 2:18; 5:2; 7:26; 9:12; 1Jon 3:5 4:16 10:19 5:1 4:14 5:2 2:17-18; 4:15; 7:28 5:3 7:27; 9:7 5:5 1:5
5:6 Judea 6:20 5:7 Mat 26:36-46 5:8 1:2; 4:14; 6:4-6; 7:3, 28; 10:29; Jon 1:34; Wuor Juog: 4:15; Pihp 2:8 5:9 7:27
5:10 5:6; 6:20 5:12-13 1Kor 3:2 5:14 13:9; Rom 16:19; 1Kor 14:20; Epi 4:14 6:1 9:14 6:2 Jon 3:25-26; Tiihy 19:1-6
6:4-6 2:1-3; 5:8; 10:26-29; 12:25; Mat 12:31; 1Jon 5:16

amedo ke cahng alihng gene lum Juog. Yaa me ngahy giih doonge ge poohd ne wong maalo. ⁶ Kwaad yaa nu keehd me ngahy gene giih nu, nea ge paahr oogo rih Juog ukweer gene ke lume, e ngo uteeg rog gen. Dhe yooh muu urom gene cwhiny gen ke duu caahn utooro uwii Juoge anyoohne giih gen piny, bang gihn ge nyoge maa akweer ke yiih ngo kejea Jeacuu athow kaa nying gen. Gihn nu e ge adoohng ne nyoge maa adog Jeacuu ke gur wiih yaadh maa arihw keehdo.

^{7–8} Kwaad yaa paahr oogo rih Juog ge uroomo ke puohdho me keehd me cwii kodh wa gihn e beehda moodho cog e ne tuuy. Kwaad puohdh nu tiih ke ne diih? Nea kare, e moodho gihn adoongo yea dhiil kaa waango. Wa maano thiow, e yaa nu ge ukihm Juog. Abea yaa bar maalo ke dead yi lum Juog ge uroomo ke puohdho me kodh acwii yea ubeehn giih nyepinye ucieg gene beer mee.

⁹ Abea keehd maa atoohna wun kejea ukihm Juog nud wa kaa agweeda kan, wu goma, e ngo ngahya kejea wu dhiil Juoge kaa boadh, bang gihn ayiihu lume. ¹⁰ Juog wu ngahye ke nying tiihy beer naa ayugu kedea nhyaahto gihru naa ayugu yihre, wa kwaad kaano beehdu kaa kony yaa ayiiho. ¹¹ Adaahd ngo ubeehn kwaad dhaane cang kiinu udeede cwhinye uwahdhe cahng thoo, beere kwaad giih lamu ke cwhinyu bang Juog ge pahdh kar gen. ¹² A be daahd ngo unahgu yaa nyaahbo, adaahd ukwanyu batien yaa anaa abuhj ke guum yi yiiho gih gen uwahdhe kaa ayoad gene muuny Juog.

^{13–14} Ge anaa akoohb Juoge kejea gihn muu uyuge yihr Abraahm nud, e ree anaa akuohnge kea,

“Abraahm, yih adooha.

Yihri unaa kwaayi me thoohdh.

Nea gihn nu be yuga yugo yihri,

e a padh Juog Aciehg.”

¹⁵ Abraahm kuu anaa adhaahr ke koar, uwahdhe kaa abeehn Juog umuoje ngo ke nyethen.

Akob Juoge Kejea Wahyu Uboadhe

¹⁶ Dhaano utaahngo ree kuohnge kaa Juog ne nyoadh ngo kejea lume beehda adiehr me be cahge ke waaro. ¹⁷ Juog ree anaa akuohnge ne nyoadh ngo ne dahr yih yaa aluuny yi dooj gihn acube yihr Abraahm kejea lume be waare.

¹⁸ Ateed Juog kedea ukuohnge ree kea lume be waar ree bang gihn ngo be rubo ke toohd. Noono, e wo yaa agoohd bange ne boadh rogo, ngeyo ngo kejea adiehr gihn gaahno bang Juog dhiile kaa cub yi cwhinyo. ^{19–20} Gihn gaahno, gihn ateed Juoge kea ngo uyuge, e ne meehg cwhinyo doohng teeg utoor gihn me lwag yea. Gihn gaahno ngo dhiilo kaa yoado bang gihn Jeacuu amoono wong maalo bang Juog ne rob ke nyingo. Ngo amoono ka me cahng ke Juog ka me ngo be neehn yihro. Adiehr muon, Jeacuu ngo Ngaa Duohng yaa lam me guge tooro wa mar Melkijideg ge anahg Ngaa Duohng yaa lam naa acoon.

Ngaa Duohng yaa Lam Me Room Ke Jeacuu Tooro

7 ^{1–2} Melkijideg anahg ruohdh Calem lum yea ‘Ruohdh Adoohr Paajo.’ E Melkijideg lum yea beehda ‘Abiohgrwaal.’ Thiow, ngo anahg Ngaa Duohng yaa lam me lum Juog amage ke cwhinye ne cohng. Abraahm anaa abeehn ne riem batien ruohdh maa apeej waahd umen me nyinge Lod. Waahd umen anaa apeej yi liny maa naa ataaj ruohdh beehde yi dhaahre. Gihn nu e Abraahm ge adoohde upahe gen oogo maa ataaje gen. Yi duu aduu Abraahme e bange alihng Melkijidege ulore ngo. Melkijideg abeehn ne yor piih piny rih Abraahm ne dooj ngo. Yihr Judea kwaad giih nud yihr dhaano e goan gen cub piny ne kur Juog. Abraahm yihdh giih anaa apeej ge alwahge e muu ne cub piny ne kur Juog ge acube yihr Melkijideg bang gihn ngo anahg Ngaa Duohng yaa lam yih Juog.^a ³ Abea keehd maano e Melkijideg ngaa maa anahg ngad lam giih kweehr yi tien paar gen ngo atooro bang gihn tien paan cuohn ne paar Leabi ge naa yaa doohng ne yaa lam. Thiow cahng anyuole kedea run anahge Ngaa Duohng ge kwihj. Ke nying gihn nu e ne kobe kejea Melkijideg adoohng wa abeehdo e ngo Ngaa Duohng wa mar Waahd Juog e beehda Ngaa Duohng ne naang.

⁴ Melkijideg anahg ngaa me duohng ne cohng. Maany kaa acub Abraahme kur Juog yihre yihdh giih alwahge naa ataaye ruohdhe yi liny. Abraahm ge beehda kuowo me duohng. ⁵ Yihdh loohng giih acub Juoge yihr Moaje, tiihy ngad lam giih kweehr acube yihr yaa Leabi ⁶ Melkijideg padh ngad Leabi abea giih cub piny yihr Juog ge akaabe bang Abraahm uyore piih piny ne dooj Abraahm. Abraahm ge anaa ateed Juoge lume kejea ngo udhiile ke dooj. ⁷ Ngaa e ne duohng? Ngaa yor piih piny ne dooj wale ngaa yor piih piny ree? Beehda ngaa yor piih piny rih dhaano e ne duohng.

⁸ Yaa lamo tien paar yaa Leabi ge beehda nyoge maa now me nea cahng thon gen abeehno e ge uthoo. Abea mar Melkijideg ge akaab giih Juog bang Abraahm, ngaa me ngahy ngo kejea ngo athow tooro wa kaa agweede yi kitaab Juog. ^{9–10} Ge anaa aroohm Melkijidege keehd Abraahm e Leabi apoohd e ngo kuu nyuol. Nea wa gihn nu e nyoadh ngo kejea Leabi giih Juog acube yihr Melkijideg ka nahge Abraahm ge duohng ree e naa acubo giih Juog yihr Melkijideg.

¹¹ Juog, ge acube loohng, e ngo ateede kejea nahge yaa Leabi ge ne doohng ne yaa lam giih kweehr. Awaahn ni, Melkijideg beehde Ngaa Duohng yaa lam keehd me padhe ngad dhe wod Leabi. Gihn nyoadh ngo kejea gihn me daag nud yi dhe yoohn ka yug yaa Leabi giih kweehr. Noono e ngad lam me ne keede neehn Melkijideg ngo ake tuohl ne waar yaa Leabi. ¹² Nea ngad lam giih kweehr awaar, e kare nud thiow uwaar loohng. ^{13–14} Jeacuu ge arub kitaab Juoge ke nyinge kuu anahg ngad Leabi. Ngo anahg ngad tien paajo me ne keede, tien paajo me yea atooro ngaa maa akuong nahg ngad lam giih kweehr. Ngo anahg ngad tien paan cuohn ne Juuda. Moaje ke ngude ngaan arubo ke nying yaa lam giih kweehr, gihn maa anaa arobe ke nying Juuda ngo atooro ke nying ngad tien paar gen muu udoohng ne ngad lam. ¹⁵ Gihn ni roba yea romu kaa ngeyo beer mee awaahn ni. Ngad lam giih kweehr me dhe yoohn mare ne keede wa mar Melkijideg ngo atuohl. ¹⁶ Ngo kuu anaa akwany Juoge ne ngad lam giih kweehr ke nying kway maa

^a7:1-2 Arob loohng Moaje kejea yihdh giih ne yihr Ujudea kur Juog dhiil nudo me cub yih yaa lam giih kweehr. Giih ne yihr dhaano yihdh gen ke paahngo naa apaar uyoad acielo ucube piny ke nying yaa lam.

anahg ngad lam. Abea ngo adoohng ne ngad lam giih kweehr bang gihn ngo acahr kedea be cahg thoo keehdo. ¹⁷ Ngo agweed yi kitaab Juog naa,

“Yih unahg Ngad lam giih kweehr ne naang wa mar Melkiijideg.”

^{18–19} Loohnge giih anaa acub Juoge yihr Moaje nyoge be tiihyo ke gen keehdo bang ge ayiid kedea tee gen tooro. Loohnge giih nu gihn maa adaag anudo yihdh gen noono e yaa lam kar kony won ne cohg anaa atooro yihr gen. Awaahn ni dhe yooh me beer acub Juoge yihro me meehg won nyiig buud Juog uyoado gihn gaahno.

²⁰ Juog thioiw ree akuohnge kejea e rob athiir ne nyoadh ngo kejea gaahno gihn nu dhiil beehno wa kare. Coon Juog ree be na kuohnge ge na kwanye yaa lam giih kweehr. ²¹ Abea Juog ree akuohnge kejea e rob gihn maa athiir ge akwanye Jeacuu kea,

“A Juog, a rob athiir kedea wiha buu uwaara.

Yih akwanya ne Ngad lam giih kweehr ne naang.”

²² Padh rob Juog kejea lume be waare e ne kahl nweehd kiin Juog keehd nyoge, abea Jeacuu ke ngude e naa akahl nweehd me nyaahn kiin Juog ke nyoge ne nyoadh ngo kejea dhe yoohne ne keede.

²³ Gihn moogo nud thioiw me nyoadh ngo kejea dhe yoohn Jeacuu ne keede. Ngad lam giih kweehr gihn acoon ge thowe, e ngad lam moogo luuny kare. Ngaa moogo luuny kare bang gihn tiihye agug be neehn mar Jeacuu e be thow uluuny ngaa moogo kare. ²⁴ Abea Jeacuu ubeehdo ne naang ne Ngad Lam, noono e ngaa me kwany kare tooro bang gihn tiihye be gug. ²⁵ Noono, e yaa konye ne nyiig bange ge boadhe boadho ne ced, bang gihn ngo kuow ne naang kedea urubo yihr Juog cog ke nying gen.

²⁶ Jeacuu e naa Ngaa Duohng yaa lam giih kweehr gihn kony won yihdh nyepinye cang. Cwihny Juog med ree kedea gihn me raaj maa akuonge ke tiihyo tooro. Ngo anaa upiny kan keehd yaa anyoohne, abea awaahn ni ngo apoy oogo kiin gen ne beehdo Paar Juog ka me ne yum. ²⁷ Jeacuu be room ke yaa lam giih acoon ge koag ke yug giih kweehr ke nying anyoohne giih gen kedea ke nying muu nyoge mooge thioiw. Jeacuu anyoohne giih nyoge ge awuunye oogo ne cielo cog ke reme naa awoj piny nyum Juog ne kony nyoge. ²⁸ Jo doong yaa lam ge ne kwany oogo keew nyoge ke dhe yoohn loohng Moaje, ge anahg nyoge me neehn won me ge riehnny giih mooge riehnnyo. Abea Jeacuu be neehn gen. Bang gihn Jeacuu, ge anyoadh Juoge ne Ngad Duohng yaa lam, ngo beehda Waahd Juog, ngaa me yihre ne teeg Juog. E naa gihn nahge Ngad Duohng yaa lam me tiihye be gug.

8 ¹ Adiehj dhuola piny, ge teed awaahn ni nyoadh ngo kejea yihro naa Ngaa Duohng yaa lam maa apiih wiha koom ukwiihy Juog. ² Ngo ne Kar Kwaj ge wuore yea ne tiihy tiihy nahge Ngaa Duohng yaa lam ke nyinge. Kare noono beehda Juog e naa atiihy ngo ne kar kwaj yea abea padh dhaano e naa atiihy ngo. Caahn e ngo ubeehdo yea ne naang ke beehdo me guge tooro.

³ Kwaad Ngaa Duohng yaa lam cang beehde e ngo kwany kaa bang lam giih kweehr maa nahg ge piny. Wa gihn nu thioiw, e Ngaa Duohng yaa lam gihro yihre dhiil nudo ke gihn me lame kedea me nahge piny yihr Juog. ⁴ Jeacuu, Ngaa beehda Ngaa Duohng yaa lam, nea ngo ne naa upiny kan e ngo be ne rom doohng ne Ngaa Duohng yaa lam, bang gihn nud ke yaa lam mooge me lam nyepinye kedea me nahg ge piny ke dhe yoohn loohng Judea. ⁵ Yaa lam me lahmoo kaa dhe yoohn anyoadh loohng Moaje. Abea keehd maa arom gene dhe yoohn lam gihr gen rih me ne Paar Maalo, e poohd e ka me daag nud. Moaje anaa atiihyo ke wa gihn nu. Bang gihn Kar Kwaj gihn ageere ngo arome ke rih me ne Paar Maalo wa kaa angweel Juoge ngo piny yihre kea,

“Kwaad nyepiny cang yug ngo wa mar yi Paar Maalo
wa kaa anaa ateeda ngo yihri wiha Good.”

⁶ Jeacuu, ngaa akwany Juoge ne Ngaa Duohng yaa lam awaahn ni, tiihye wiha ne maalo, ngo be room keehd tiihy yaa lam giih upiny kan. Anweehd gihn ayug Jeacuu keew Juog keehd yaae ngo beer thioiw, bang gihn anweehd gihn nu abeehno kaa dhe yoohn lum Juog e arube kejea, “Wiha be cahga waaro yi lum akoohba kejea gihn me beer ucuba yihr yaa'a.”

⁷ Nea nyepinye ge ne caahdho wa kar gen yi nweehd maa anaa amad Juoge ke nyoge umodho, e gihn me ne cahg moogo ke daahdo ke nyinge ne tooro. ⁸ Juog yaae ge acaye kejea ge tiihy giih me reje, maa arube kea,

“Gihn uyuga yi nihn ubeehn,
beehda anweehd moogo me nyaahn e nuu mada keehd yaa Yijarael.

⁹ Anweehd umada ke wun
buu uroom keehd maa anaa amada keehd ge kuowu
giih anaa alwahga oogo yi bahng Micih.
Giih anaa amad wane ke gen
ge kuu abeehn gene ne yugo wa kaa ngo,
noono e ge awiia umaam gene.”

¹⁰ Juog abar maalo ke rob kea,
“Kwaad anweehd gihn ni ateeda
en nuu umada ke yaa Yijarael cahng moogo.
Ge uweehga par loohnge giha ke wudh gen,
kedea umag gene gen ke cwihny gen.
A uwoor gene ne Juog gihr gen,
kedea umuodha gen ne yaa'a.”

¹¹ Bekihd dhaano acielo kiin gen muu uteed ngo yihr wade kea,
‘Cub wihi ne ngahy Juog.’

Gihn nu buu uteed bang gihn ungahy kwaad dhaane cang
kejea a beehda ngaa.

Kwaad ngad ngoohngo kedea ngaa alony,
a ungahy gene cang.

¹²Anyoohne giih gen uwiia piny yihir gen,
ubahnge giih reje naa atiihy gene be maa yi cwihnya keehdo.”

¹³Rob ke nying anweehd me nyaahn nyoadh ngo kejea mar umodho adoohng ne gihn maa acoon. Abea nea nyepiny
adoohng ne gihn maa acoon e nyoadh ngo thiw kejea adoohng ne gihn me tooro.

Waay Juog Ke Rem Jeacuu Be Ber Ne Riow

9¹Dhe yoohn acoon e naa ayug Juoge ne nweehde ke nyoge ngo beehde ngahyu. Ngahyu thiw kejea loohnge
me nyoadh ka yug giih kweehr yihre ge anaa ateede. Yaa lam giih kweehr piny yihir Juog ge na tiihyo kaa loohng nu.
Giih kweehr ge na yug ke ka maa ayug ucuohne ne Kar Kwaj Juog. Keehd me nahge dhaano utaaingo e naa ageer Kar
Kwaj gihn nu, e ngo arome ke rih Kar Kwaj me ne Paar Maalo wa kaa arob Juoge. ²Kar Kwaj yea apaahng naa ariow ke
gihn me wa waaro. Kur Dhe Wod e naa kaa acub tharbeajo yea kedea nud ke lama me be meehg thoo. Thiw amono
gihn cub piny ne gihir Juog cub kaano. Giih nu ge naa Kar Kwaj kur Dhe Wod. ³Kar kwaj ge ne loog waaro e naa kur
Dhe Tiel kar Loohng Juog ka nud Juoge yea. Beehda Ngaa duohng yaa lam gihir Judea e ne mon kur Dhe Tiel. ⁴Kur
Dhe Tiel yea naa teehdo me yea aguur ke joro. Adung dung me ngwahje med waang ke wiih teehdo gihn nu. Gihn me
wa Uduob maa agweed ke cam numo nud Kar Caanduug. Giih acub Juoge ge naa yi gihn wa Uduob. Leele giih agweed
loohng Moaje wudh gen kedea alay joro me thiin me yea naa amono gihn apahdho ke yoohn Maalo maa goohd gihn
na kaahn Aarone ge beed yi Uduob. Leele kedea goohd ge alodh. ⁵Cuure giih wuohdjuog ariow me yihir gen ne boohm
ge ne wiih Uduob. Boohm gen alwaay gene piny wa tien cahng ke wiih Uduob. Ge na beehn ngad duohng yaa lame ne
yug giih kweehr, e remo yore ke wiih Uduob beere Juog giih reje naa ayug nyoge ree ge be mage yi cwihnye. Adiehr
muon giih me thoohd me rom robo ke nying Kar Kwaj ge nud abea padh cahng rob gen cang e gihn.^b

⁶Nea Kar Kwaj athum ke gwiuro wa kaano, e yaa lam ge uthubo ke cidho yi kur Dhe Wod ne yug giih kweehr ke nying
nihn wa kaa ateed loohng Moaje. ⁷Abea Kur Dhe Tiel padh yaa lam ge ne cidh yea. Beehda Ngaa Duohng yaa lam e ne
cidh yea kedea cidh ke ne cielo cog yi wong. Ge cea kur Dhe Tiel, e ngo kaahn remo me beehne ne yor piny ne waaj
Juog beere anyoohne giihe kedea giih ayug nyoge e ge kwihj gene ge wii Juoge ke piny. ⁸Wahy Juog daahd unyoadhe
ngo kejea wur Juog ke dhe yoohn loohng Moaje nyoge me thoohd ge be rom wahd Kar Kwaj Juog ge nii kur Dhe
Tiel. Ge be rom wahdho bang gihn nyoge gahl kur Dhe Tiel ke oogo. Kaa ngo thiw beehda Ngaa Duohng yaa lam cog
e ne cidh yi ngo kedea ne cielo cog yi wong. ⁹Dhe yoohn wur Juog gihn nu beehda dhe yoohn ka wur Juog wiih piny
kan. Bang gihn kwaad giih lam unahg gen yihir Juog ge beehde e ge ke naah ke nying wong. Keehd me nahg gen ke
nying wong e lwahr ke nying ukim Juog beehde nud. ¹⁰Nyoge wudh gen kuu awul yi lwahr gihn tud gene yihir ukim
Juog bang gihn, loohng Moaje ge rubo kaa nying giih kweehr ge nahg kedea ke nying remo e yor. Loohng Juog ge naa
abuohj nyoge ke tiih ke gen ke deeh ka ma laaj. Abea awaahn ni ge abeehn Jeacuu uthowe e dhe yooh me nyaahn
anyoadhe. Dhe yooh me kony won beere wo be tud keehdo ke nying ukim Juog.

^{11–12}Dhe yoohn nyaahn ge akwanyo bang Ngad Boadh nyoge ngo ne keede. Ngo ne keede bang gihn Ngad Boadh
nyoge dhe yoohn ci Paar Maalo ngo ayabe yihro. En naa gihn adoohng dhe yoohn boadh wahye naa apuogo. Ngo
adoohng naa apuogo bang Ngad Boadh nyoge, naa adoohng ne Ngaa Duohng yaa lam, ngo acaa ka me beer keter.
Ngo acaa kur Dhe Tiel ge ne Paar Maalo ge padh dhaano e naa ageer ngo. Abea ge acea kaano ne kway Juog ke
nyingo, e rem nyuog wale rem muor maa akaahne ke cinge atooro ne cubo yihir Juog wa mar Ngaa Duohng yaa lam gihir
Judea. Beehda reme ge awuoj piny naa ayiie thoo ke nyingo, e naa ayore piny. Ngo ayore piny ke ne cielo cog, kea yor
piny tiel me thoohd wa mar jo doong lam giih Judea e beehde e remo yor gene ke piny ke nying wong. Bang gihn
ayore remo piny ke ne cielo cog, e naa kaa abeehn Ngad Boadh nyoge uyoade boadh wahy me be gug yihro bang Juog
me beehde anyoohne giiho wuuny ke oogo. ¹³Jo doong lam giih Judea giih kweehr yihir Juog ge yug gene wa kaa arob
loohng Moaje, rem nyoohy wale rem miehre ge yor rog nyoge, daan dhieng ke waango e kuow kedea ulyaahb bur gihre
ke pihi ne yor rog nyoge. Yaa yor ke giih nu beehda yaa rog gen ne anyoohne kedea nyoge me rog gen naa awiedhe.
Giih nu ge yor rih dhaano uwii Juoge anyoohne giihe piny kedea ne luog ngaa me ree naa awiedhe udoohng ree beer
umade rog nyoge ne kway Juog ka maa acielo. ¹⁴Ngad Boadh nyoge ngahyu kejea ree atoor anyoohne. Abea keehd
maano e ngo akony Wahy Juoge ne cub ree ne thoo ke nyingo. Giih nu yor rog nyoge ka moogo e nyoge luog gene
luogo urom gene beehdo kiin nyoge. Nea remo kedea bur nyoge rom gene kaa luogo, e gihn luog rem Ngad Boadh
nyoge beehda gihn me cwihnyo umihn ree. Cwihny umihn ree bang gihn beehda anyoohne giiho ge ne wuunye oogo
noono e wo be tud keehdo yi thoo. Nea neehn maano kea puojo Juog ke med cwihny kedea nahge tiihye e ne tiihyo.

¹⁵Thon ngad Boadh nyoge, e naa adog won ke nweehdo ke Juog. Noono e yaa ayiie ne joe dooj akobe kejea ge
udooje yoad gene yoado. Gihn nu ree rome kaa tiihyo bang gihn Ngad Boadh nyoge athow. Athow beere anyoohne giih
ayug yaa anaa anweehd umodho, ge atiihyo ke loohng Moaje, ge wii Juoge ke piny yihir gen.

¹⁶Anweehd gihro ke Juog wo athubo ke tiih keehde bang gihn Jeacuu athow adiehr muon. Wa gihn nu thiw leeb
dhaano naa acege rob kii thoo. ¹⁷Giih dhaano naa acege nyoge be thub ke tiih ke gen e wonge poohd nud. ¹⁸Keehd
dooj gihn anaa akob Juoge kejea ngo uyoah Judea, adaahd gihir remo ne nyoadh ngo kejea thob nyoge tiih ke luube
giih anweehd Judea ke Juog ¹⁹Gihn nu e Moaje gihir remo anahge piny batien kaa arobe loohng Juog yihir nyoge. Naa

^b9:5 Yi kitaab Juog agweed kejea tharbeajo aruodh ke dhaahb wa gihir boyo kedea ucub lamo maa amono gihir Juog wiihe. Yi kar kwaj Dhe Tiel
nud ke Caanduug me ngahye aruodh ke dhaahb wa gihir boyo. Alay ngo acwaahj kaa dhaahb.

athume ke rob e remo akaabe uwuoje ngo yi wan piih me yea ne booge me yore nyoge kedea giijh ne Kar Kwaj Juog.

²⁰ Kaa ayore nyoge kedea giijh ne Kar Kwaj e ngo urubo kea,

“Wu adoohng ne nyoge maa ayiih loohnge giijh anweehd won ke Juog.

Remo giijh yor rogu nyoadh ngo

kejea loohnge giijh ateed Juog yihro ge ne tiijhyo ke gen

loohnge mooge tooro.”

²¹ Moaje thiow Kar Kwaj ngo ayore kedea uyore giijh kweehr ge beed Kar Kwaj. ²² Adiehr muon, loohng nu anyoadh dhe yoohn nahg giijh remo piny cog. Giijh remo ke naah ne waaj Juog beere cwihnye umihno uwiie giijh reje naa atiihy ree piny kedea giijh remo ke naah thiow rog giijh me rog gen naa awiedhe ne luog ngahdh gen.

²³ Kwaad giijh ayor Moaje remo rog gen, dhaano e naa ayug gen. Ge arom rog liil, muu ne Paar Maalo. Kare nud uyore remo rog gen ne luog ngahdh gen udoohng gene beer yi wong Juog. Abea giijh ne Paar Maalo ge beehda tiijhy Juog ngahdh gen be rom rem giijh kweehre ke luogo. Jeacuu ge acidhe Paar Maalo, ngo akaahn remo maa akaal wiijh rem giijh kweehr ne cub piny yih Juog. ²⁴ Ngad Boadh nyoge kuu anaa caa kur Dhe Tiel giijh Kar Kwaj giijh me ne wiijh piny kan. Ngo acaa yi maa arome ree ge liil me nud Paar Maalo ke ngude bang Juog ne kwaj ke nyingo. ²⁵ Ngaa Duohng yaa lam giijh Judea beehde na ucidho kur Dhe Tiel ne cielo ke nying wong e ngo kaahn remo me yor rog nyepinye. Abea Ngad Boadh nyoge acidho ke ne cielo cog bang Juog Paar Maalo e giijh kweehr me kaahne tooro. Giijh kweehr maa akaahne tooro bang giijh e ke ngude e naa giijh kweehr. ²⁶ Abea awaahn ni Juog daahd uthaahbe giijh apare ke nying nyoge. Ke nying par giijhre noono e naa abeehn Ngad Boadh nyoge wiijh piny beere uthoo ke thone noono acielo ne waaj Juog. ²⁷ Keehd dhaano utaahngo e thoo beehn ree ke ne cielo cog batiene e caa nyum Juog yi lug. ²⁸ Thon Ngad Boadh nyoge aneehn giijh nu. Ngo athow ke ne cielo cog. Abea thone ngo ne keede bang giijh e naa acub ree ne giijh remo me waaj Juog beere cwihnye umihno uwiie anyoohne piny yih yaa anhyaar Juog. Jeacuu udog duu. Ngo uduu ne kony yaa ayiih ngo ne cohg kejea Jeacuu uduu kedea ukoar gene beehne. Yi duunge noono giijh muu utiihye ke nying anyoohne ngo utooro bang giijh tiijh ke nying anyoohne ngo atiihye yi beehn umodho ge anaa abeehne.

Rem Jeacuu E Ne Meehg Won Yoad Boadh Wahy

10 ¹ Loohnge giijh anaa acub Juoge yih yaa Judea ge kuu anahg liil me yoad nyoge giijh beey ge daahd Juoge ke cubo. Ge anahg giijh me padh liil me nyoadh ngo kejea giijh maa liil ge nud. Kwaad kweehr ke loohnge me padh liil, keehd me nahg giijh kweehr ke nying wong, e nyoge kony gene ke ne diih? Nyoge be kony gene yi ukim giijh Juog. E naa giijh nahg giijh kweehr ke nying wong. Noono e ge beehde e ge utudo yih Juog nea wong akaal gene e ge kuu naah. ² Yaa na woor Juog ke dhe yoohn nu, nea ge be ne ke tudo yih ukim Juog ukaal gene wong mooge e ge kuu naah e giijh me ne bar gene maalo ke nahg giijh kweehr ke nying wong keehdo ne tooro. ³ Noono e ka me bar gene wiijh naahg tooro. Be bar gene bang giijh ge abeehn kar nahg giijh kweehr e nyoadhe ngo yih gen kejea nea giijh kweehr be nahg gene nahgo e ukim Juog ke nying anyoohne nud.

⁴⁻⁵ Naa adoohnge e rem miehre kedea nyoohy anyoohne be rom gene wuuny oogo, e naa giijh arub Jeacuu noono yih Juog ge acahnge ke beehn upiny kan kea,

“Ngo aniida awaahn ni

kejea yih be daahd nyoge unahg gene miehre

kedea nyoohy ne wuuny anyoohne giijh gen oogo.

Yih daahd nyoadh dhe yooh moogo

e naa giijh acubi kuohm yihra udoohnga ne dhaano.

⁶ Cwihnyi be med rog giijh kweehr giijh cub yihri

ne wuuny anyoohne oogo.

⁷ Kaano e aroba yihri kaa, ‘Giijh me roba tooro Abaa!

A aman kan ne tiijhy giijh daahdi,

wa kaa agweede yi kitaab Juog ke nyinga.’ ”

⁸ Agweed yi kitaab kejea Jeacuu arubo umodho kea, “Ngo aniida awaahn ni kejea yih be daahd nyoge unahg gene miehre kedea nyoohy ne wuuny anyoohne giijh gen oogo.” Lum yi giijh arob Jeacuu nyoadh ngo kejea ngaa kea yug giijh kweehr ke dhe yoohn loohng Moaje ⁹ Giijh anaa adog Jeacuu ke robo batien lum nu anaa agweed thiow, ge arube kea, “Giijh me roba tooro Abaa! A aman kan ne tiijhy giijh daahdi.” Luub nu ge anaa awaar dhe yoohn yug giijh kweehr yih Juog. Dhe yoohn acoon ge nahg miehre kedea nyoohy ngo amahn Juoge unahge dhe yoohn nahge rem Jeacuu e ne wuuny anyoohne oogo e naa awiie. ¹⁰ E naa kaa abeehn Jeacuu Kriihjte upiny utiihye yih nyoge beere anyoohne giijh gen wii Juoge ke piny. Jeacuu Kriihjte athow ne cielo cog.

¹¹ Kwaad dhaano cang kiin yaa lam giijh Judea tiijhye ne kwaaye kaa yugo ke nying niin kedea nahg giijh kweehr piny na bere bero tiel me thoohdh. Abea keehd maano e anyoohne be kuong gene ke wuuny oogo. ¹² Abea mar Jeacuu, anahg ne cielo cog e naa alame giijh kweehr yih Juog kedea lame noono acielo nu e naa awuunye anyoohne oogo ne naang. Naa athume e ngo ado Paar Maalo ne piih ukoom ukwiihy Juog. ¹³⁻¹⁴ Awaahn ni ngo nii koar kun caadi uwahdhe cahng uyug Juoge yaa mahne ne upahm me nyuohne. Jeacuu anyoohne giijh jo ayiih Juoge ge awuuny oogo ke dhe yoohn reme noono awuoj oogo ne cielo cog ne waaj Juog. Giijh maa acahg Juoge ke daahdo tooro ne wuuny anyoohne kaa alame ree piny ne cielo cog.

¹⁵ Wahy Juog thiow anaa arobe umodho kejea ¹⁶ Juog arubo kea,

“Giijh ni e naa anweehd giijh umad wan keehd gen

yi niin ubeehn.

Loohnge giijha uweehga nieng yi cwihny gen

upar gene ge paro.”

¹⁷ Maa abar Wahy Juoge maalo kejea ateed Juoge kea,

“Anyoohne giih gen uwiia piny yih gen,

uduoga cwiuhnya caahn yihdh giih reje naa atiihy gene.”

¹⁸ Anyoohne giih nyoge awii Juoge piny, noono e kare tooro ucahg yaa lame giih kweehr nah piny keehdo.

Kwanyo Batien Jeacuu Ne Wahdh Bang Juog

¹⁹ Yaage, nea giih beeye ge aroba ke nying Jeacuu yihru yihdh gen kuu adhaahru, e wo dhiil gaahno kejea wo wahdh bang Juog yi Kar Kwaj gihn ne Paar Maalo. Wo uwahdh kaano bang gihn rem Jeacuu Juog awaaje ubeehne unhyaare won kedea uwiie anyoohne piny yihro. ²⁰ Thon Jeacuu e naa acub dhe yoohn beehdo me nyaahn yihro, bang gihn ge acea Paar Juog, e dhe yooh ayabe yihro utoor gihn me gahl won nea batiene buodho buodho. ²¹ Gihn me gahl won tooro bang gihn Jeacuu Ngaa Duohng en ne wihi ne Paar Juog. Kwahyo ke nyinge ne boadh won, wo ge ayiih Juog.

²² Awaahn ni Juog wo ayiihe ne yaa tien paare bang gihn anyoohne giiho ge awuuny Piih Juog naa acub yihro oogo. Lwahr me ne rogo tooro ke nying ukihm Juog bang gihn Jeacuu reme ameehge woj piny ke nyingo. E won ke ngudo arumo nahge ke kway Juog kedea wuor nyinge ge naa giih cubo cwiuhnyo ne tiihy gen. ²³ Gihn moogo me dhiilo ke tiihyo beehda ubahnge dhe yoohn nyaahn naa anyoadh Jeacuue be wiio piny kedea ubeehdo e wo gaahn dooj gih Juog. Wo ubeehdo ke dhe yoohn nu bang gihn Juog gaahno gaahno kejea be rob toohd bang gihn Jeacuu uduu wa kaa ateede.

²⁴ Wa kaano nahgu nyoge me beehdo kaa dhe yoohn Jeacuu, e kea noono nyaaru rogu beere rogu konyu konyo.

²⁵ Thiow wudhu keá waaru ubahnge wudhu be cubu ne kway Juog wa mar yaa waar wudh gen. Ne cohg baru maalo ke ciihm cwiuhnyu wa kaa angahyu ngo kejea cahng duu Jeacuu adoohng cahng.

²⁶ Baro maalo ke tiihy giih nu anyoadh dhe yoohn nyaahn gih Jeacuu. Baro maalo ke gen bang gihn gihn moogo tooro me waaj Juog nea padh rem Jeacuu ge awoj piny ke nyingo. Nea ngaa kweer ke rem Jeacuu e maano beehda dhieny mare e keede, bang gihn giih beeye ge ayoad ke nyinge ge ngahj. ²⁷ Ke nying gihn nu e keá ngaa yug awuohj uaaye yi dhe yoohn anyoadh Jeacuue, bang gihn Juog dhaano kihme kihmo. Yaa kweer ke lum Juog, ukihm gih gen beehda maaj e ne thoohr Juoge gen yi ngo. ²⁸ Ukihm na cub jo doong Judea yih ngaa dhahl loohng Moaje ngahda ngo ngahyu? Ngaa nu ke bahno ke leele uwahdhe ka thowe nea arob nyoge ariowe kejea adiehr muon ngo akweer ke loohng Moaje. ²⁹ Nea ngaa akweer ke loohng Moaje ke kihmo ke thoo, e ngaa ayug awuohj rih Jeacuu ukihm mare unaa ngihde? Ngaa maa adhaahr waahd Juog ucwiide ngo! Ngaan nu atiihy gihn me raaj ne cohg! Bang gihn gihn ayug Jeacuue Paar Maalo ubeehn Juoge uwuunye awuohye giiho oogo, ngo adhaahre! Thiow kuohm Wahy Juog adhahle naa ayenye ngo keehd maa anahge Wahy Juog e naa akonyo ngo! Ngaan nu ukihm ke ukihm muu maane ree. ³⁰ Beehda gihn maa ateed Juoge kedea ugweede yi kitaab kejea nyoge me reje ge ukihme. Agweed naa Juog arubo kea,

“Buu unahg ngaa moogo e nuu ucoal gihn raaj ge atiihy jo reje,

unahg an e nuu ukihm gen ke gihn me raaj.”

Agweed naa Juog arubo thiow kea, “A naa ngaa ukihm jo'a nea ge awuohj.” ³¹ Unahg gihn me raaj nea dhaano awuohj atiihye rih Juog, bang gihn ukihm gih Juog raaj ne cohg.

³² Jo paar wan! Paru wudhu rog giih anaa ayug rog gen umodho yihdh nihn anaa ayiihu lum Juog. Nyoge anudo kiin nu maa anaa amag lum Juog e lwahr tooro rog gen. Yaa nu ge anaa amaan maa ayug giih ajohr rog gen kejea beere wudh gen waar gene waaro ukweer gene ke lum Jeacuu. Abea kihde now, ge angeehr ne yiih lum Jeacuu. ^{33–34} Nyoge mooge kiin nu ge adihn wa gih beel uyaahl gen nyum nyoge. Giihu mooge ge apeej yi nyingu, abea kihde now cwiuhnyu kuu arahnyo, bang gihn gaahnu lonyo gihn uyoadu Paar Juog. Wu kuu atud ke wahyu ne kony jou ge batien gen riem kedea wu kuu atud ne ci yi thijin ne kony jou ge amag.

³⁵ Teeg aduulo gihru noono kedea ngabo ke nying lum Jeacuu ge keá wiiu bang gihn koog me duohng uyoadu ke nying gen. ³⁶ Wu keá dhaahr ne tiihy gihn daahd Juoge beere giih beeye ge akob Juoge kejea ge ucube yihru ge yoadu yoado.

³⁷ Wa agweed kejea adoohnge ka me thiin ubeehn Jeacuue. Ngo padh ngaa muu ucahg gaalo. ³⁸ Yaa ubar maalo e ge be dhaahr ke yiih lum Juog, Juog cwiuhnye umed rog gen. ³⁹ Abea wa wo abar maalo e wo be dhaahr ke yiih lum Juog! Nea neehn maano, ke nying yiiho gihro, e Paar Juog uyoado.

11 ¹ Jo wan! Gaahn Juog lum yea beehda yiiho kejea gihn ateed Juoge kea ngo uyuge beehda adiehr kedea ngo upahdh kare ne cohg keehd me bahnge ngo poohd kuu atiihy Juoge.

^{2–3} Gaahno gihn nu thiow e ne weehg won yiiho kejea Juog e naa acag maalo ge ke piny kedea giih ne yihdh gen. Gih nyepiny maa anudo atooro maa atiihy Juoge keehde. Kwaad gihn robe, e ree tiinge ke kare. Arubo kejea beehd maalo ge ke pinye kedea giih ne yihdh gen nud gene. Gihn nu, e ngo abeehn wa kar dhe wa ka niido gen. Ngaa me be gaahn Juog, be yiihe kejea giih nud ge acag Juoge kaa lum abeehn oogo yi dhe e gihn me ni yi cinge tooro. Juog cwiuhnye med rih ngaa gaahn ngo kejea lume ree tiinge ke kare. Ke nying gihn nu, e naa amihn cwiuhny Juoge rog yaa acoon ke nying gihn anud kwaad gaahn nu yih gen.

⁴ Abel ne keew yaa acoon ge agaahn Juog. Ke nying gaahn Juog, e gih kweehr me beer maa ayoohm mar Kaayn umen anahge piny yih Juog. Juog cwiuhnye abeehn ne mihno rih Abel bang gaahno gihre ucuohne ngo naa abiohgrwaal. Gihn ayug Abel ke nying Juog beehda loohng yihro me nyoadh kar tiihy gihn me beer yih Juog keehd maa athow Abele.

⁵ Ngo agweed yi kitaab Juog kejea Enog thiow anahg ngaa maa agaahn Juog keraahyo ubeehn Juoge umihn cwiuhnye rih ngo. Ke nying gaahno gihre noono, e Enog kuu athow ukoanye, abea ngo atihng Juoge maalo paare ke kuohme

10:19 4:16; 9:8 10:20 Waaro: 9:3; Mat 27:51; Dhe yoohn beehdo me nyaahn: 2:14-15; 9:14-15; Jon 14:6 10:21 3:6; 4:14

10:22 Epi 5:26 10:23 3:6 10:24 13:1 10:26 6:4-6 10:28 2Kor 13:1 10:29 2:3; 5:8; 9:12; Mat 12:31 10:32-34 6:10

10:33 1Kor 4:9 10:34 11:26; 13:14 10:35-36 3:6; 6:11-12 10:38 Rom 1:17; Gal 3:11 11:1 Rom 8:24; 2Kor 4:18

11:3 Rom 4:17; 2Kor 4:18

cang utoor liene. ⁶ Juog cwhnye be rom mihno rih dhaano me Juog be gaahne. Kwaad ngaa daahd gihr nyepiny bang Juog dhiile ngo ke yiho kejea Juog nud kedea gaahne Juog kejea wiih gaahno gihre be taay piny.

⁷ Gaahn Juog e naa naa aweehg Nooh yihi gihn ateed Juog yihre ke nying gihn muu uyug ree me poohd kuu aniide. Anaa ateed Juoge kejea tihiy Noohe yaahy me duohng bang gihn kodh ucwii uboar piny cang. Lum Juog abeehn Noohe ne yiho utiihye yaahy. Yaahy nu e naa abeehn en ne kony ke jo paare ne dug. Abeehn Noohe ne nyoadho ke gaahno gihre kejea nyoge mooge ge anahg nyoge me reje. Juog cwhnye amihno rih Nooh ke nying gihn abahng gihn arobe keá piemo.

⁸ Abraahm thiw lum ateed Juog yihre kejea wiie paan beede piny ne ci piny me nyaahn ngo ayiie bang gihn agaahne Juog. Noono, uwii paare piny ne ci piny anaa ateed Juoge kejea ucube yih ngo. Abraahm aneehn ngaa maa apiir wiie dom bang gihn ka cea yea akwihye. ⁹ Abraahm lum Juog ayiie ucea ne beehdo naa aley yi piny agweehg Juoge ne cubo yihre. Abraahm kedea jo paare ge abeehdo yihd abuwe. Juog thiw arubo yihr kwaay Abraahm Yijaag kedea Jeakob ke nying piny nyaahn. E naa gihn abeehd gene yihd abuwe ke nying gihn ayiie gene leeb Juog ke gaahn Juog yi cwhny gen. ¹⁰ Abraahm anaa akoar ngo beere caa ne beehdo Paar Juog naa ageer umiire. Beehda paajo me be ryaahr ne weey weey.

¹¹ Ke nying gihn ayiie Abraahme lum Juog, e naa adhiile yihdo ke nyethen keehd maa anaa angey wihj oogo kejea ngo ataj ke wiie. Bang gihn Abraahm anaa agwag ke gwaa me kare atooro uyihde ke nyethin. Caara ciie thiw anaa agwag, ge anahg nyoge maa akoar thon gen. Abea keehd maano, e Abraahm gaahn agaahne Juog yea ngo keá lwago bang gihn angahye kejea Juog gihre naa ateede dhiile kaa tihiy. ¹² Abraahm wiie kuu abeehn ne taaj uthowe ke wiie now bang gihn kwaaye ge anaa athoohnho unyoohr gene ne nyigraa wa ciehr yi maalo ge be rom kwaano.

¹³ Yaa anaa agaahn Juog cang ge athow e gihi ateed Juoge kejea ge ucube yih gen ge poohd kuu ayoad gene. Abea keehd maano e gihn utiihy Juoge cahng moogo ke nying gihi nu ngo angahy gene. Gihn nu e naa ameehg cwhny gen mihno kedea ubeehd gene e ngo teed gene teedo yih nyoge kejea ge beehd upiny kan e ge aleye. ¹⁴ Yaa teed ngo kejea ge beehda aleye nyoadh ngo kejea ge gaahn piny mar gen me beed gene ne paar gen. ¹⁵ Yaa nu, keehd maa angahy gene ngo kejea ge beehda aleye, e ngo anaa angahy gene kejea paan aay gene yea padh paar gen, bang gihn nea ne par gene wa maano, e kar do dhecaahn paan acoon anudo yih gen. ¹⁶ Cwhny gen atooro do dhecaahn paan acoon bang gihn ge agaahn paajo maa akaal wihi paan nu ke beero. Paar Juog ke ngude e naa gaahn gene. E naa gihn akaab Juoge gen ne joe kedea ugwiire paajo yih gen ne kar beehdo.

¹⁷⁻¹⁹ Juog arubo yihr Abraahm kea,

“Dhe wod paari ukoad uthoohnh kwaayi

wa cier yi maalo kaa nying Yijaag waahdi.”

Kedea Juog anaa ado rob yihr Abraahm kejea nahge waahde ge acielo cog ne gihr remo yihr Juog. Abraahm kuu anaa akweer bang gihn gaahne Juog kejea dhe yooh uyuge unahge Yijaag e nuu meehg paare koad. Adiehr muon Juog Yijaag ameehge bodho.

²⁰ Yijaag Juog agaahne kejea waahde ge ariwa, Jeakob kedea Yijaaw, ge udooj Juoge.

²¹ Jeakob, ke gaahn mare yi cwhnye, naa agwage udoohng cahng ke thoo, e goohd gihre akaabe upiie kar bahbe ne kway Juog udooje nyethen Jocebe waahde.

²² Jocebe abeehdo e ngo gaahne gaahno kejea Juog yaa Yijarael joe ge ulwahge oogo Micih. E naa gihn arobe ngo naa acahng ke thoo kea, “Yaage! Nihna ge athum, abea nea a uthoo, e cuua keá wiiu kan, kaahnu gen ke wun bang gihn ngahya kejea wu ukahl Juog oogo Micih.”

²³ Miih Moaje kedea wahn ge anahg nyoge thiw me gaahn Juog. Anaa arob jaah gihr Micihre kejea kwaad nyethin cuow me nyuol maa ngad Yijarael dhiile ke naah. Abea naa anyuol Moaje e ngo akan ge mene ke dwahde adahg bang gihn anahg nyethin maa awuob kedea agaahn gene kejea ngo ukoar Juoge ubahng be nahg yaa Micihre. E naa kaa abeehn nyaar jaah ukaabe ngo udoonge ke paar jaah. ²⁴ Ke nying gaahno gihre thiw e naa adoohng ne ngaa me duohng, e Moaje akweer ubahng tien paar gen be waare, ucuohne ne waahd nyaakon Micih. ²⁵ Noono ukweere ke deeh lony paar jaah ge nahge yea maa abeehne ne kony yaa paar gen kaa ayoad gihi ajohr neehn gen. Akweer ke bar maalo ne beehdo ne Umicih bang gihn adaahd wuor Juog yaa Yijarael. Kuu adaahd ukweere ke wuor Juog yaa paar gen unahge ke joohy mooge ge ne wuore ke nying gihi lonyo. Lonyo me gihr nyinge tooro. ²⁶ Beehde e gihn maa acube yi cwhnye kejea guum gihi me reje ke nying Ngad Boadh nyoge akaal wudh gihi lonyo ge yi dhaahr jaah. Ge aguum thiw bang gihn ngo agaahn koog gihn me poohd ne wong maalo. ²⁷ Gaahn agaahn Moaje Juog e naa ameehg ngo aay ke joe Micih keehd maa angahye ngo kejea jaah cwhnye raaj ke nying waahd gen. Keehd maa angahye raahy cwhny jaah e ngo abar maalo ke waahdhe bang gihn Juog gaahn gaahno kejea ge ukonye. ²⁸ Anahg ke nying gaahno gihre thiw e naa akobe ngo yih yaa Yijarael kejea beehd dhaane nahge gihr remo kedea yore remo dhe wod. Arobe wa gihn nu beere nea wuohnjuog gihn uohr Juoge remo yoade yoado dhe wod e kayo maa nyethin cuow be nahge.

²⁹ Yaa Yijarael ge a'ay Micih ge anahg nyoge maa agaahn Juog thiw. Juog agaahn gene bang gihn naa abeehn Juoge upaahng yihd pihi naam duohng ne ngudo ke piny e ge kuu atud. Ge kuu atud bang gihn angahy gene kejea Juog ge umeehg ngudo uwahd gene wihi agala e ge caahd ka piny kaa me pihi toor yea. Abea naa aluuny jeaj Micihre ke batien gen e Juog pihi aduoge kar gen umud gene utoor ngaa maa abodh.

³⁰ Thiw yaa Yijarael gihi anaa ateehng geen Jeriiko, ge anahg nyoge maa agaahn Juog. Naa awahn gene Jeriiko e ge kuu athubo ke paahr ke wihi roog ne maahd yaa yi geew. Abea ge athubo ke wen geew bang gihn agaahn gene kejea Juog roog ujwange piny beere ge mon yi geew. Adiehr muon, yi beriown nihi e Juog roog ajwange piny.

³¹ Dhaago me nyinge Raahb anahg ngaa maa agaahn Juog thiw e naa gihn akane yaa Yijarael ge anaa akwahl roog gen yi geew ne leng. Ge akane bang gihn cwhnye anaa yihi lum Juog. Ke nying yihi gihre, e naa abahng kuu anahg ge anaa anahg yaa Yijarael yaa anaa yi geew.

³² Yaa nu ge anahg nyoge maa anaa anhyaar Juoge ke nying gihn agaahn gene Juog. Abea kuu anahg ge keed gen ge naa amihn cwihny Juoge rog gen. Nyoge mooge anudo me neehn Gidion kedea Barag maa Camcon kedea Jepethaa kedea Deabid maa Camweel kedea yaa agamloohngjuog mooge. ^{33–34} Yaa nu thaahy me thoohdh ge ataay gene yi liny kedea nyoge me ne cam nguu kedea me ne waang ke maaj maa me ne nahg ke tong ge ameehg gene bodho. Keehd me ci gene yi liny e ge noog, e tee cub Juoge cubo yihr gen utaay gene teehng me teeg. Giih nu cang ge ameehg Juoge tiihyo yihr gen bang gihn Juog cwihnye amedo rog gen bang gihn Juog agaahn gene. ³⁵ Maahn maa agaahn Juog gaahno ge anudo thiow. E thow waahd gene, e ge ugaahno kejea ge umeehg Juog cahro. Adiehr muon, ge na meehg Juoge ke cahro ke nying gaahno. Yaa nu ge beehda nyoge maa ayiih lum Juog ukony Juoge gen. Abea nyoge mooge anudo thiow maa agaahn Juog abea ge kuu akony Juoge yihr yaa akweer ke lume kejea wii gene lum Juog beere ge ke lonyo. Ge adhiil ke naah naa akweer gene bang gihn ge gaahn koog gihn uyoahd gene wong maalo Paar Juog. ^{36–37} Mooge ge ayaahr uyenye gen kedea upuohd gen ke ngeero. Mooge dahng ge areehg ke gele uthoohr gen yi thijin. Mooge kiin gen ge anahg kaa naah ajohr me neehn yaa abahn ke leele kedea mooge wudh ge angol oogo kedea muu akeehn ke toong. Mooge ge atud ke wahy gen, ugoohd gene ke cing gen now utoor gihn maa akaab gene. Noono upahdh gene yi deeh ngoohngo me booge ge ne kaahn gene. Giih nu cang ge agwaahy gene rog gen ukweer gene ke waar rog gen ke nying gaahno gihn gaahn gene Juog kejea gihn me beer ucub Juog yihr gen cahng moogo. ³⁸ Keehd maa anahg gene nyoge me beey, e ge akaahn nyoge me reje ke cing nyooro utoor kar beehde yihr gen ubeehd gene ke wiih ngweej ke maam ke bang yi ukang kedea yihdh bung kedea wudh goode maa yihdh wuud leele. Keehd maano amaam gene, e ge amaam kaa nying gihn gaahn gene Juog kejea ge udooje.

³⁹ Yaa nu cang, Juog cwihnye amedo rog gen ke nying gihn agaahn gene gihn ucub Juoge yihr gen cahng moogo. Abea ngo ngahyo kejea giih nu ge kuu anaa ayoad gene ge apoohde e ge kuow. ⁴⁰ Ge kuu ayoad gene bang gihn Juog dhe yooh me nyaahn abeehne ne nyoadho ne boadh wahy. Yaa nu cang kedea won boadh wahy yoado ke bang Jeacuu ge akwany Juoge ne Ngad Boadh nyoge.

12 ¹ Amahr yaa nu agweehda ke nying gen nu ge nyoge maa agaahn Juog. Ge maahny bango ke ka beehdo kii ngo. Nea maano, e kea wiio giih anyoohne ungooro kwaad gaahno gihr gen beere Juog cwihnye umihno rogo thiow. Ngooro gen utoor gihn me gahl won ne yoad kaa agwiir ke nyingo. ² Thiow nahge Jeacuu e naa ngaa ngooro bang gihn beehde en, e ne meehg won gaahn Juog. Nahge en, e ne ngooro, bang gihn naa ayug nyoge me reje giih ajohr ree kedea uyaahle uwahdhe kaa anahge, e yea kuu abaadh ungaj wonge. Giih reje naa atiihy ree ge keá paro ke nying mihn cwihny gihn koar ngo Paar Juog. Awaahn ni Jeacuu ne Paar Juog ngo apiih wiih koom ukwiihy Juog.

Guum Beehda Gihn Me Beer

³ Paru wudhu yihdh giih ajohr giih reje naa ayoad Jeacuu bang yaa reje ge amaan ngo kedea paru wudhu ke kaa anaa aguume giih nu kii ngo. Paru giih nu ne deed cwihnyu beere kwaad guume noono ngooro ngooro umagu lum Juog beer mee.

⁴ Deedu cwihnyo bang gihn yaa ater Jeacuu giih anaa maan ngo, wong ngo anaa dhiil gene ke rwaahnyo. Abea maru, ngweehn yihr mar Jeacuu, bang gihn yaa ateru ge daahd uwiiu lum Juog, kihd ngwiilo maa akedh gene rogu tooro. E naa gihn dhiilu cwihnyu ke deedo uguumu wa mar Jeacuu. ⁵ Wudhu keá wul yihdh luub tee aduulo naa ateed Juoge yihru neehn nyethene wa kaa agweede naa,

“Jo'a! Beehda gihn me beer
 nea Juog e ne lume lihngu
 beere wu be waahj
 kedea cwihnyu keá ne ngog nea wu acuow Juoge
 bang gihn Juog daahd ucohge wun
 udoohngu ne nyoge me beeye.

⁶ Wudhu keá wul kejea
 beehda ke nying gihn anhyaar Juoge wun
 e ne cuowe wun.

Kedea wudhu keá wul
 kejea wu beehda nyethene
 e naa gihn cuowe wun.”

⁷ E naa gihn dhiilu giih ajohr ge ayoadu ke nying Jeacuu ke guumo bang gihn Juog e ne daahd ngo wa gihn nu ne dhe yooh me puohnye wun. Ne wuro me cinge be tihnge maalo ne puohny nyethiene? ⁸ Nea ngaa kweer ke dhe yoohn puohny mar Juog e ngaan nu padh nyethiin Juog, ngo beehda nyethiin maa awaadh. ⁹ Yihro ne weeho me cuow won. Kedea ge nhyaaro nhyaaro ke nying gihn puohny gene won. Nea weeho ge upiny ge nhyaaro nhyaaro kedea ulihngo lum gen, kea dhiilo wuro ge ne Maalo ke nhyaaro keraahyo kedea lihngo lume beer mee. Bang gihn wahyo ge naa yi cinge. ¹⁰ Ge weeho wo puohny gene beere gihn me beer tiihyo tiihyo yihr gen kedea yihr paajo. Abea mar Juog, wo apuohnye beere gihn me beer yoado yoado kedea udoohngo beer wa en. E naa gihn bahng puohny Juog be gug noono. ¹¹ Puohny me yoohd tooro kedea giih raahm kuohm ge ke yoado thiow. Abea batien kaa angeyo giih apuohny yihro beer, e cwihnyo amihno bang gihn dhe yoohn beehdo me beer ayoado.

¹² Nea neehn maano kea ngahm cwihnyu kedea yugu rogu ne yaa guum ke nying lum Juog kedea baru maalo ke gaahn Juog. ¹³ Ngahm cwihnyu bang gihn ge niid yaa ayiiho giih cej dhaahr, e cwihny gen unghamo wa maru. Noono e ge bar maalo ke yihi lum Juog.

Ngaa Keá Kweer Ke Lum Juog

¹⁴ Jo paar wan! Beehdu e rogu konyu konyo beere dhe yoohn beehdo maa awuob yoadu yoadu kedea beehdu e wu nhyaar Juog. Kwaad beehdo ke dhog yiehdh nu ge ne meehg dhaano cidh Paar Juog. ¹⁵ Koaru rogu beer mee utoor ngaa me do caahn ukweere ke muuny cub Juoge ne boadh nyoge, udoohnge wa nye winy dihb wong naam. ¹⁶ Doohngu ne nyoge me cwihnyu nud utoor ngaa me kaab maahn nyoge. Thiow, ngaa keá dhaahr dooj gihn cub Juoge yihre. Ngaa keá dhaahr ngo wa mar Yijaaw. Yijaaw dooj acub Juoge yihre unahge kayo, ngo adhaahre ungeewe doohnge oogo yihr umen ke nying cam. ¹⁷ Gihn ayug ree batiene kaa angeewe doohnge oogo ngo ngahyu. Wahn akweer naa anaa abeehne kejea dooj wahne en ke dooj kayo. Ka maa arome wiih wahn ke waaro tooro keehd maa abuhje ke kway wong wahn ke piih wong.

¹⁸ Yaage! Wu abeehn ka me gihn me tudu ke nyinge tooro. Kaa abeehnu yea padh wiih Good Ciihna kaa anahg ge kuowu yea. Wiih good me ge kuowu ge anaa atud. Ge atud yi deeh maay ake liel wiih good kedea deeh muudho amoal wiih good piny maa maahny kodh thiow. ¹⁹ Ge atud yihr duon Juog ge rubo e uyaay wa bayo. Duon nu e naa ameehg nyoge kway wong Moaje kob gene, “Cedhree rob ngo yihr Juog ubahnge be rubo yihr wan.” ²⁰ Ge kuu atud ke yi duol keede abea ge amag lwahre yi gihn arob Juoge kea,

“Kihd ngaa beehn buud Good gihn.

Keehd dhieng wale diel keá meehg beehno.

Ngaa cood yi lum ni,

e ngo ke bahno ke leele uwahdhe ka uthowe.”

²¹ Keehd Moaje thiow ngo anaa atud adhaahr ukoohbe kea,

“Riha adoohng e ngo urihg ni yi lwahr.”

²² Abea rogu ne dwaar yaage! Wu kuu abeehn kar lwahr wa mar ge kuowu kaa anaa aliing gene duon Juog e urubo yea. Abea maru wu abeehn Paar Juog ne beehdo ka maa acielo keehd amahr wuohdjuog ge ulor wun ke med cwihny.

²³ Yaa cuohn Juoge ne joe ge nying ge agweed Juoge piny ge uyoadu. Nyoge maa athow e Juog cwihnye med rog gen ge uyoadu, yaa nu cang ge uyoadu e ge beed yi mihn cwihny. Juog cwihnye umihn rogu kedea ukhme yaa atiihy giih me reje ke gihn me raaj. ²⁴ Jeacuu uyoadu thiow Paar Juog. Jeacuu ge reme awoj piny ke nyingu ne wuuny anyoohne giihu oogo reme be rom ke rem Abel. Naa aniid Juoge rem Abel e ngo akoohbo kejea Kaayn ukhme. Abea naa aniide rem Jeacuu e akoohbo kejea anyoohne giih nyoge ge awiie piny.

²⁵ Nea neehn maano kea cubu cwihnyu piny utoor ngaa me koohbo kejea, “Nea lum Juog wiia wiio, e gihn me raaj me uyoad an tooro.” Yaa anaa atoohn Moaje ke ukhim Juog nea ge akweer ke lihng lum Juog naa arobe, ge anaa adhiil Juoge ke kihmo. Abea ukhim mar yaa nu utiini yi ukhim maro nea wo ukweer ke lum Juog ge akahl Jeacuu yihro.

²⁶ Umodho coon, duon Juog piny anaa amede ne med medi ge anaa atihnge duone maalo ne rob yihr yaa Yijarael. Batien rob nu, e Juog lume me teeg anaa arobe kea, “Cahng udoga piny ke medo, buu unahg piny keede e nuu naa med medi, maalo thiow ree uyahng!” ²⁷ Yi lum arob Juoge nyoadh ngo kejea piny maa maalo kedea giih ni yihdh gen ge utooro kedea giih me be rom rahnyo ge nuu udoohng.

²⁸ Ngahda cwihnyo dhiil mihno yi gihn utiihy Juoge. Gihn uraanye kwaad giih gug kedea udoohng ke wone maa giih be rom rahnyo ne yaa dhaahre. Kea noono muohjo koohr Juog kedea wuoro ngo ke dhe yooh me beer unahge tiihye e ne tiihyo. ²⁹ Thiow mago giih agweehg Juoge ke nyingo beer mee ubahnge Juog wo be kihme ke gihn me raaj.

13 ¹ Nhyaar nyoge cang naa acielo acielo wa kaa anhyaar yaa yiie rogen kii ngo. ² Loru ngaa maa aley beer bang gihn keehd ngaa maa aohr Juoge ne tiihy gihn me beer, e rom dhaane kaa goongo e kwihj kejea beehda Juog e naa aohr ngo wa kwaad kaa anaa ayuge ree yihr nyoge mooge. Noono, dhiilu gihn me beer ke yugo uloru nyoge maa aleye ugoongu gen yihdh miehyu. ³ Konyu yaa amag yi thijin kedea uyuog cwihnyu rogen ke lalo me wa wu naa amag ke ngudu. Yuog cwihnyu thiow rogen yaa apahdh yi bahng ke lalo me romu kii bahng maru.

⁴ Nyuohm beehda gihr Pe'Dihmo me beer yihr nyoge cang nea yaa anyuom rogen nying gen be ne kal kal. Ngo raaj nyum Juog nea dhaago cuore wiie ke piny ucaahye ke cuow. Kedea ngo raaj nyum Juog thiow nea dhecuow ciihe wiie ke piny ucea ne caahyo ke maahn. Noono e ukhim Juog uteeg rogen kwaad cuow caahyo ke maahn kedea maahn caahyo ke cuow. Yaa rihj kedea nyetheamaahn giih nying gen ne kal kal thiow ge ukhim Juoge. ⁵ Dhaano cwihnye keá loge ne nhyaar ngiihny, abea muohje koohr Juog ke nying gihn ne yihre, wa kaa ateed Juog ngo kea,

“A buu uaay uwiiia wun yi ngoohngo ne bango yihr jo mahnu.”

⁶ Ngahda ngo aliingyo yi dhe Juog e gihn arobe ke nyingo? Kea noono deedo cwihnyo arumo urubo e lwahr tooro rogo kejea,

“Juog e naa ngaa ngahy gihra ne daahda.

Ngaa noono e nuu cahga tudo yihre

kejea gihn me tiihye riha nud?”

⁷ Jo doonge giihu naa acoon lum Juog anaa puohny gene yihru, caahn e giih nu apuohny gene ge dhiilu ka paro utiihyu ke dhe yoohn ateed gene yihru. Thiow paru kaa abeehd gene kii ngo kiinu uwahdhe kaa athow gene. Ngooru dhe yoohn beehdo gihr gen noono. ^{8–9} Wudhu keá meehgu loo yihr kwaad yaa toohd me puohny luube me ne keede, me be roohm ke loohng Juog. Kwaad luub nu koany tooro rogen bang gihn ge weng wudh nyoge oogo kejea cam ke wuoro. Yaa anaa aliing luub nu ge abeehn ne doohng yi tarwaa e adiehr maa ayoad gene tooro. Caahn e wu awaahn ni, weehgu lum Juog mon yaa aduunu umagu ngo teeg mee, bang gihn Jeacuu Kriihjto cog e naa Ngad Duohng yaa lam yihru ne naang. Noono e kare tooro uteede naa ne ngaa me rom beehno ke lubo me ne keede. ¹⁰ Yaa lam giih na

tiihyo ke loohnge giih Judea naa acoon, kare tooro yihr gen keehdo ucahg gene mahd bango kar lam gihro ge nyaahn ne nywaag dooj gih Juog gihn acube yihro.

¹¹ Yaa doong lam giih Judea giih kweehr na nahg gene ke piny umon gene kur Dhe Tiel e remo kaahn gene kaahno ne cub piny beere anyoohne giih nyoge luog oogo. Remo cog e ne na kaahn jo doong yaa lam giih Judea ne ci kur Dhe Tiel, abea wanye ge be daahd ge na woj dom kaa me nyoge tooro yea. ¹² Wa kaano bahnge wanye ge be na daahd, Jeacuu thio w anaa abeehn ne thoo ke dom ka me nyoge tooro yea, beere anyoohne luoge ke oogo ke reme naa awoj piny. ¹³ Wo thio w kare nud umahdo bange dom kaano athowe yea beere ajohr gihn ayug ree guumo guumo tiehd keehd en. ¹⁴ Wo naa ne yuohmo now upiny kan, abea padh e naa paajo yihro. Paaro beehda maa ateed Juoge kejea uyoado cahng moogo Paar Juog.

¹⁵ Wa maano, leeyo Juog uwuoro ngo. Giih kweehr ge cubo yihr Juog kaa dhe yoohn leej kedea wuohdo gihn anyoadh Jeacuu. Arobo ke dhogo ne dahr nyum nyoge kejea Jeacuu e naa Juog, abea ke dhe yoohn nu arobo ngo wa maano kejea Jeacuu beehda Juog, e wo neehn nyoge maa acub gih kweehr yihr Juog. ¹⁶ Thio w Juog be daahd gih kweehr gihn cub yihre ke ngude cog, abea keehd aley e ne kony dhaane e ngaan nu akony Juog. Noono e Juog cwihnye med yi kuny gihn nu keraahyo. Wa gihn nu e nyoge dhiilo kaa konyo.

¹⁷ Wahyu naa yi cing jo doongu ge dier ke wun. Ge upeehny Juoge ne teed dhe yoohn kaa akaahn gene wun kii ngo. Noono, e kare nud uwuoro gen, maa uyugu gihn teed gene kejea tiihyu ngo. Lihngu luub jo doonge giihu beere wu kaahn gene kaahno ke cing me beer. Abea nea luub gen adhahlu, e wu kaahn gene e cwihny gen reje. Caahn e adiehr me yoadu bang gen tooro.

¹⁸ Wudhu keá waadhu ne kwaj ke nying wan. Ngo ngahy wane ne cohg kejea yihd wan tar kedea cwihny wan athoohr Juog ne tiihy gihn me beer yihru naa acielo acielo. ¹⁹ Juog thio w akwaya ke cwihnya cang ke nyingu kejea konye an ulaara dog bangu.

²⁰⁻²¹ Jeacuu Kriihjto e naa ngaa ngahy wahyo ke koalo kedea e ne koar won oogo yi gihn me raaj. Ngo ameehg Juoge cahro naa acube ree ne gih kweehr me nweehd won ke Juog ne naang ke dhe yoohn reme naa awoj piny. Kwayu Juog ngaan doohr nyoge uyabe yooh me beer yihru beere gihn daahde tiihyu tiihyo wa kare. Juog daahd won ke boadh uwaahdho ne jo yiiho. Jeacuu ke ngude e naa ngaan acub Juog ne boadh won. Wa maano e ngo uke wuoro ke wong ke wong. E noono.

²² Dhog gihn ni agweeda yihru yea cieg mee. Caahn e nyingu akwaya jo paar wan kejea cubu cwihnyu piny ulihngu gihn ateeda beer mee.

²³ Ngahy ngo kejea ngado ge cuohn ne Timodhy ngo alony oogo yi thijin, abea nea ngo alaar wahn banga, e wa udhiil bahr bangu tiehd keehde ka me cahng.

²⁴ Teedu ngo yihr jo doonge giihu kedea jo yiiho cang kejea ge amaahdh wane. Thio w wu amaahdh yaa geen Itaalya.

²⁵ Juog akwaya ubeehdu cang ke yoohm rogu e noono.